

ב שביר להזרין צריך זמן, ולי "אין זמן" השיבה מנהיגת הנשים בישראל, בבה אילסון, שנפטרה השבוע, למנהיגת נשות בלגיה, אירן פטרי, כאשר זו האחרונה הגתה אותה: "איך את מצליחה להישאר כליכך צעירה?"

ואומנם, בבה נפטרה צעירה, צעירה מאד, למרות 80 שנות-חיה. היא נראתה תמיד צעירה בהרבה מגילה, חשבה במו"ג שנים מתקדמים בהרבה מאלה של צעירות ממנה בדור, ונהגה בחייה הפרטיים, לעי"תם, באופן שאפילו מנהיגות התנועות הפמיניסטיות, עורכות-התפגנות ושורפות-החיות — היו מהססות לנהוג בו.

בגיל שמונה התייתמה בבה למדן מאמה, רבקה, בעיירה יקטרינוסלב באוקראינה. מארוע זה, שהשפיע עליה קשות, עיצב את אחד מעקרונות חייה: "יש לדאוג לכך שלעולם לא יהיה ילד סובל בעולם". ובבה דאגה לכל ילד סובל שיכלה לאתרו בארץ, במיסגרת תפקידה כמנהיגת מועצת-הפועלות, או אפילו באופן אישי.

בגיל 28, כשהייתה כבר פעילה באירגונים ציוניים רבים הצהירה בבה, שהייתה נשואה לישראל ברייהודה ואם לבתה האדריכלית, ריבקה: "מקום היהודים אינו ברוסיה". אימרה זו עלתה לה ולמישפחה בשלוש שנות עבודת-פרך בסביר, ומיד לאחר שריצתה את עונשה עלתה לארץ.

המטאטא

ופרח היסמין

כ כל חלוצה, פנתה גם היא לעבודת-כפיים. גם אז הקפידה על סוג מיוחד של עבודה, "שיהיה בה גם מהיוסי ולא רק מהעמל". היא עבדה כמה חודשים בקטיף פרחי יסמין, אך האשה הזו, שכעבור 50 שנה הייתה מתחרה בבנרים ומעייפת אותם כבושר-עבודתה ובמירצה הרב, לא עמדה במאמץ של עבודה חקלאית, וכאשר ביקשה להשתחרר ממנה, הסבירה כי היא סובלת "מתשישות גופנית".

אך ללא עבודה אי-אפשר, בבה לא פנתה לעסקנות מייד, היא החלה את דרכה הפרי-ליטית דווקא עם מטאטא. היא התנדבה

הקשות ביותר ניהלה כאשר כבר הייתה חברת-כנסת. היא לחמה באומץ רב נגד מיסלגתה, נגד ידידה העסקנים, נגד דעת-הקהל השמרנית ונגד החוגים הדתיים רבי-העוצמה ודרשה הנהגת נישואין אזרחיים בארץ. היה זה הרבה קודם שקמו פוליטי-קאיות-בפרוטה לטעון כי הן שהמציאו וגילו נושא זה.

מילחמת

הידועה בציבור

כ שך השנים הוכיחה בבה כי האהבה העיקשת משתלמת. הציבור וחבריה הקרובים ביותר שכחו כליל כי אין היא נשואה כדחידוך לפרופסור הלפרין, וקיבלו אותה כרעייתו. רק לפני כשנתיים, כאשר ליובה, אשתו החוקית של הלפרין, דרשה את ירושתו לאחר מותו, והחלה מנהלת מישפטים נגד בבה, נזכרו הכל בתדהמה כי אכן, בבה מעולם לא הייתה אשתו.

מילחמתה של בבה בנושא הידועה-בציבור לא הייתה מאבקה היחיד, ואף לא החשוב שבהם. היא הקדישה שנים רבות למאבקים בעניינים גדולים כקטנים שניראו לה צודקים. בראש מעייניה היה מעמד האשה, והיא נלחמה ללא-לאות כדי להשוותו לזה של הגבר, עד שלעיתים אף דרשה הרבה יותר מאשר ניתן לגברים. בעת ששימשה בכנסת — ובבה שימשה חברת-כנסת וסגנית-יושבת-ראש משך חמש כהונות-כנסת ו-17 שנים — דרשה בבה מכל חברות-הכנסת, מכל הסייעות, להיות נוכחות באולם המליאה כאשר חברת-כנסת גואמת, כדי להפגין סולידריות נשית. שנים רבות קודם-לכן, כאשר מגייסים אזרחים ארצישראלים לצבא הבריטי, לחמה בבה להקמת האיי-טי-אם, חיל הנשים בצבא הבריטי, וכאשר קמה המדינה נאבקה לגייס הנשים לצה"ל — מה שנראה היום כמוברך מאליו אך נידחה בכל תוקף על-ידי מנהי"גים רבים באותה תקופה.

גולדה זכבה (1932)
כניסה לחיים הציבוריים —

גולדה זכבה כמיוסלת-העבודה (1972)
— באמצעות —

גולדה כחלוצית בבה
— המטאטא —

מפכה

להיות המנקה של מועדון אחדות העבודה, מיסלגתו של בעלה, ברחוב אלנבי 6 בתל-אביב, דרך המטאטא והסחבה דבק בה החידק הפוליטי.

תוך שנים ספורות הפכה בבה המנהיגה הבלתי-מעוררת של תפועלות בארץ, מור-עצת-התפועלות והככה גוף עצום, בעל השפעה רבה, וכאשר פרשה מראשותו, לפני כשנ"תיים, מנה גוף זה למעלה מחצי-מיליון חברות.

בתקופתו הראשונה של הזוג אידלסון בארץ (השם ברייהודה עוברת על-ידי ישראל אידלסון, אך לא על-ידי בבה), הם הירבו להיפגש עם זוג ידידים, אשר עלו בסמוך לתאריך עלייתם שלהם, חיים וליובה הלפרין. בבה הייתה אז בשיא יופיה ונשיותה.

האהבה בין בבה לחיים הלפרין פרחתה בחשאי משך ארבע שנים, מבלי שבעלה של בבה ואשתו של הלפרין יבחינו בה. כשהגיעו השניים לידי החלטתה, הם יצאו עם הרומן שלהם לאוויר העולם, צעד שהיה באותה תקופה נועז ביותר, והודיעו על כוונתם לערוך גירושים כפולים ונישואין ברייהודה, מי שכהן מאוחר יותר כשר-התחבורה, הבין לליבה של בבה ושיחרר אותה מייד. הוא אף הגדיל לעשות, ונדד מן העיר שבה התגוררו שני הזוגות, פתח-תיקוה, הרחק לקיבוץ יגור. אך ליובה לא הסכימה כלל לשמוע על גט. היא נשבעה להלפרין: "כל עוד אני חיה, אתה לא תתחתן עם בבה".

שוב גילתה בבה אומץ. לפני 43 שנים — כשאיש עוד לא ידע כי קיים מושג כזה, או בכלל אפשרי שיהיה, לפי הנורמות הברתיות של אז — הפכה הידועה-בציבור המוצהרת של חיים הלפרין, כשהיא דוחה בתוקף ובאומץ רב את הרכילות, סיפורי-הפיקטוריה והלשונות הרעות שבהן הורעלו חיי של הזוג הצעיר המאוהב. בבה לא רק נאה דרשה, אלא אף נאה דיברה. את אחת ממילחמותיה הציבוריות

מאבקים אלה שלה, יצרו לבבה דימוי של עסקנית קשוחה ונטולת-רגישות. אולם בבה הייתה אשה רגישה ורגשנית, ותכונות אלו שלה באו בדרך-כלל לידי ביטוי בהיחבא. בהסתרי ובביישנות. כאשר נפל בנו של הלפרין במלחמת-השיחרור, בקרב על כיס-פלוג'ה, שינתה בבה את כל אורח-חייה. בעוד שעד אז נלחמה כארי כדי לזכות בהלפרין ולנתק אותו מעל אשתו, דרשה אז בבה מהלפרין דבר שאותו קיים עד יומו האחרון: לנחם את ליובה, שהייתה אמו של אהרון, כמו שאתה היית אביו, ולחיות שלה לפחות יום אחד בשבוע.

כשהייתה שבה הביתה, לאחר יום-עבודה עמוס שכלל ישיבת-כנסת, פעילות מיסלג'תית ועבודה עד שעת-לילה מאוחרת במו"ג עצה-התפועלות, הייתה שימחתה הגדולה של בבה לשבת אל מול הלפרין, לספר לו בקצרה את שעבר עליה באותו יום, לשמוע באריכות את חוויותיו בבנק הזקלאות שאותו ניהל או באוניברסיטת תל-אביב שבה הירצה, ואחרי שהלפרין שכב לישון, הייתה פונה לעבודתה האחרונה לאותו יום: כריכת הרצאותיו בספרונים קטנים, "כדי שיהיה לסטודנטים יותר קל ללמוד".

לפני כשנה פרשה מראשות מועצת-התפועלות, סיפרו אז כי היא שבורה ממותו של הלפרין וחלשה ממחלת-מעינים חריפה אשר באה עליה על התקף-לב וריתקה אותה למיטת בית-חולים למשך שבועות אחדים. איש אף לא העלה או בדעתו שבה יוכלה להיות פשוט זקנה מדי. איש מלבד בבה עצמה, שאמרה אז: "צריך לפנות מקום לצעירות יותר".

הסתלקותם של אישים כדוד בן-גוריון, לוי אשכול, פינחס ספיר, משה סנה ובני-דורם ממחישא מדיי-ימינו את היווצרותו של חלל ריק, אשר רק בקושי רב מצליחים יורשיהם למלא חלק ממנו. הסתלקותה של בבה משלימה את התמונה. עתה נוצר החלל גם בקרב הנפילות של הדור ההוא.